

Entiteti, a ne podela

Author: [IWPR Balkans](#)

Predlog resenja za kosovski problem Nebojse Covica po ugledu na bosanski model.

Potpredsednik srpske vlade Nebojsa Covic apelovao je za stvaranje srpskih i albanskih entiteta na Kosovu kao sledecem koraku ka konacnom razresenju statusa pokrajine kojom upravlja administracija Ujedinjenih nacija.

Govoreci na Vojnoj akademiji u Beogradu 28. juna, Covic, novopostavljeni sef jugoslovenskog koordinacionog tima za Kosovo, naglasio je da nije predlagao podelu pokrajine, vec primenu bosanskog modela prema kome bi dve zajednice zivele u odvojenim entitetima sa izvesnim stepenom samouprave.

Covic je izjavio da njegov predlog predstavlja prelazno resenje koje bi prethodilo integraciji citavog regiona u Evropsku uniju za oko dvadeset godina.

Slede najvazniji odlomci iz njegovog govora:

"Zbog Slobodana Milosevica i njegove arogancije, Jugoslavija je izgubila svaku nadu da ce uzeti ucesca u procesu traganja za resenjem krize na Kosovu i Metohiji. Medjutim, ja verujem da je ovaj gubitak samo privremen, te da ce nasa zemlja ponovo steci sansu da ucestvuje u iznalazenju resenja za pokrajinu, ukoliko preduzme niz inteligentnih politickih i demokratskih koraka.

Situacija na Kosovu i Metohiji je daleko od idealne. Oslobodilacka vojska Kosova, OVK, je promenila svoj naziv, uniforme i oznake, ali je sve drugo ostalo isto: mrznja prema Srbima, secesionisticke ideje i nasilnicko ponasanje.

Koncept potrebe za istorijskim pomirenjem izmedju Srba i Albanaca, koju mi ovde u Beogradu zagovaramo, u nekim albanskim krugovima oznacen je kao opasan!

Haski tribunal jos uvek nije podigao nikakve optuznice protiv vodja Oslobodilacke vojske Kosova, OVK, zbog njihovih brojnih i nespornih zlocina pocinjenih na Kosovu.

Zbog sopstvene bezbednosti, misija Ujedinjenih nacija na Kosovu i KFOR strogo su vodili racuna da ne izgube simpatije Albanaca. To je za posledicu imalo izostanak povratka prognanih Srba i Roma svojim kucama u pokrajini.

Vec sam se izjasnio protiv podele Kosova i Metohije jer bi, kao pri svakoj podeli, mnogi nezadovoljni Albanci ostali izvan albanskog dela kao i mnogi nezadovoljni Srbi van srpskog dela Kosova. Umesto smanjivanja tenzija, podela bi ih samo dodatno podstakla.

Radi mira i bezbednosti, povratka raseljenih lica, zastite istorijskih prava srpske drzave i etnickih prava Albanaca, ja umesto toga predlazem stvaranje dva entiteta u pokrajini po ugledu na model primenjen u Bosni i Hercegovini - jedan srpski i jedan albanski - prema kome bi Kosovo i Metohija ostali jedna legalna, integralna celina pod okriljem Ujedinjenih nacija.

Albanskom entitetu bi zastitu pruzala medjunarodna zajednica i Kosovski zastitni korpus - srpskom entitetu jugoslovenska vojska i srpska policija, sto uopste nije u suprotnosti sa rezolucijom 1244 Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija.

Naravno, kantonalni princip unutrasnje organizacije Kosova i Metohije mogao bi se usvojiti ukoliko bi politicki akteri u regionu smatrali termin "kanton" prikladnijim u odnosu na termin "entitet". Ipak, svi albanski kantoni cinili bi jedan - albanski entitet, a svi srpski kantoni bi predstavljali jedan - srpski entitet.

Stvaranje entiteta je efikasno prelazno resenje. Ovaj prelazni korak dao bi sansu miru u toku sledecih 20 godina koje su neophodne za ekonomsku obnovu i konsolidaciju drzave pre integracije i ulaska citavog regiona jugoistocne Evrope u Evropsku uniju.

Da su svi Albanci iz Albanije, Jugoslavije, Grcke i Makedonije u ovom trenutku u "evropskom domu", kao i da su svi Srbi iz cetiri drzave deo evropske porodice, netragom bi nestalo to neprijatno osecanje rasparcanosti sirom regiona koje je danas, medjutim, prisutno. Motivi za sukob i izolaciju bi takodje nestali.

Nazalost, samo dobro organizovane i imucne drzave mogu uci u Evropsku uniju, a postizanje visokih standarda i stvaranje dobre organizacije nije ni lak, niti brzo ostvarljiv posao.

Danasnja Jugoslavija vise nije izolovana, ne sumnjici se za zle namere, niti se optuzuje da zeli da uzme ono sto pripada drugima. Danasnja Jugoslavija postuje pravila igre. Rekao bih da joj ove izmenjene okolnosti omogucavaju da ostvari odlucujuci uticaj na sopstvenu sudbinu.

Niko nece resavati jugoslovenske probleme bez Jugoslavije! I zeleo bih da tome dodam: niko nece razresiti ove probleme bez demokratske Jugoslavije.

Verujem, takodje, da se problemi na Kosovu nece razresiti mimo volje i pristanka vecinskog albanskog stanovnistva u pokrajini. S obzirom na to da u ovom trenutku nema direktnih pregovora izmedju Srba i Albanaca, sve sto jugoslovenskim politicarima preostaje jeste dijalog sa medjunarodnim posrednicima koji su u vise navrata pruzili dragocenu pomoc, pogotovo pri resavanju krize u juznoj Srbiji.

Kako ja to vidim, resenje za krizu na Kosovu i Metohiji moglo bi se primeniti u tri etape. Najpre bi usledio period diplomatskog lobiranja radi odbrane istorijskog prava Srbije na Kosovo i Metohiju; potom bi se vodili direktni pregovori izmedju predstavnika Srba i Albanaca; i, najzad bi se usvojio konacni sporazum u prisustvu medjunarodnih zvanicnika.

Tokom ove tri etape, bice neophodno raditi na uspostavljanju medjuetnickog poverenja u pokrajini. Srbi i Albanci imaju zajednickog neprijatelja - siromastvo i bedu. Zar siromastvo nije neprijatelj protiv koga se i jedni i drugi moraju boriti? Uveren sam da je ovo stav koji ce, uz pomoc medjunarodne zajednice, usvojiti lideri oba naroda.

Nema nicega u novoj politici Srbije ili Jugoslavije sto se ne moze izneti u javnost i nema nicega sto ne bi dobilo podrsku demokratskog sveta. Napustili smo stare problematicne ciljeve - ujedinjenje svih Srba, a stvaranje nove balkanske federacije nikada vise nece biti nasa opsesija. Odbacili smo sve takve ideje koje je moguće postici jedino vojnim sredstvima.

Sada moramo da formulisemo nove ciljeve, javno iznesemo nase interese i branimo ih mudro i ubedljivo dok ih ne pretocimo u realnost. Ulazak u Evropsku uniju, na primer, je nas cilj. Smirivanje situacije na Kosovu i Metohiji je nas cilj. Istorijsko pomirenje sa Albancima je nas cilj.

Nijedan od ovih ciljeva ne bi trebalo da uznemiri nase susede i niko na svetu ne bi trebalo da na njih gleda sa neodobravanjem. Osim, naravno, onih militantnih Albanaca koji jos uvek sanjaju o etnicki cistoj drzavi na Kosovu, bez Srba i Roma, Kosovu sa cvrsto zamandaljenim vratima.

Location: Kosovo
Bosnia and
Herzegovina

Focus: Balkans: Regional Reporting & Sustainable
Training

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/entitete-ne-podela>